

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ  
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**



Факультет історії, політології і міжнародних відносин  
Кафедра політології

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ  
ДИСЦИПЛІНИ**

**Безпекові інститути в Україні**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Політологія»

Спеціальність 052 Політологія

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри  
Протокол № 7 від 07 грудня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023 \_\_

<b>1. Загальна інформація</b>	
<b>Назва дисципліни</b>	Безпекові інститути в Україні
<b>Викладач (-і)</b>	Москалюк Михайло Федорович
<b>Контактний телефон викладача</b>	067 907 94 56
<b>Е-mail викладача</b>	moskaljuk62@ukr.net
<b>Формат дисципліни</b>	Очний
<b>Обсяг дисципліни</b>	<u>3</u> кредити ЄКТС, <u>90</u> год.
<b>Посилання на сайт дистанційного навчання</b>	<a href="https://d-learn.pnu.edu.ua/">https://d-learn.pnu.edu.ua/</a>
<b>Консультації</b>	2 год. на тиждень згідно розкладу
<b>2. Анотація до навчальної дисципліни</b>	
<p>Навчальний курс «Безпекові інститути в Україні» » спрямований на набуття знань щодо основних структур, органів та інститутів у галузі безпеки і оборони; концептуальних засад державної політики у сфері національної безпеки і оборони України; основ безпекової політики держави; сутності та змісту державного управління у сфері національної безпеки; теоретичних основ оборони держави; теоретичних основ воєнної стратегії; принципів та механізмів реалізації державної політики у сфері оборони; теоретичних основ оперативного мистецтва; теоретичних основ забезпечення проведення оборонної політики. Актуальність вивчення дисципліни визначається також сучасною складною геополітичною ситуацією у світі, спричиненою повномасштабною агресією росії проти України. У зв'язку з цим суттєво зріс запит на ефективність діяльності безпекових інститутів України в умовах воєнного стану.</p>	
<b>3. Мета та цілі навчальної дисципліни</b>	
<p><b>Метою</b> вивчення навчальної дисципліни «Безпекові інститути в Україні» є особливості функціонування безпекових інститутів України, які формують основні засади та чинники розвитку системи національної безпеки на сучасному етапі становлення українського суспільства, зокрема в умовах воєнного стану.</p> <p><b>Завдання</b> навчальної дисципліни – надати слухачам систематизовані теоретичні знання та уміння щодо фундаментальних основ у сфері оборони України;  -оволодіння широким спектром знань з правового, політичного, теоретичного і практичного вимірів структури та функціонування ключових безпекових органів та установ України.</p>	
<b>4. Програмні компетентності та результати навчання</b>	
<p><u>Загальні компетентності:</u>  Знання предметної області та розуміння професійної діяльності;  -здатність спілкуватися іноземною мовою;  -здатність бути критичним і самокритичним;  -здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);  -здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології;  -здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;  -здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій,</p>	

використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

.....

**Фахові компетентності:**

- здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат навчального предмету;
- визначати напрями реформ, управляти реалізацією проектів і програм міжнародного та національного характеру, пов'язаних з питаннями безпеки державного кордону в контексті забезпечення національної безпеки відповідно до стандартів НАТО;
- розуміти основи та законодавство України з питань забезпечення національної безпеки держави в різних сферах; повноваження, функції та завдання суб'єктів забезпечення безпеки та оборони в різних режимах та умовах функціонування;
- розуміти основи воєнної стратегії, застосування Збройних Сил України;
- здатність аналізувати безпековий вимір публічної політики на місцевому, національному та наднаціональному рівнях;
- здатність класифікувати безпекові інститути України;
- здатність використовувати на практиці набуті знання при написанні курсових та дипломних робіт, проведенні науково-дослідної роботи.

**5. Організація навчання**

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибіркового
7	052 Політологія	IV	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Вступ до курсу. Безпекові інститути: зміст поняття, види, функції	2		8
Тема 2. Безпекові інститути України: становлення, типологія та правові основи функціонування	2	2	8
Тема 3. Міністерство оборони та Збройні сили в системі безпекових інститутів України	2	2	6
Тема 4. МВС, Національна гвардія та Національна поліція як безпекові структури	2	2	6
Тема 5. СБУ, Служба зовнішньої розвідки та Головне	2	2	6

управління розвідки в системі національної безпеки України			
Тема 6. Державна служба з надзвичайних ситуацій, Державна служба транспорту та Державна міграційна служба в системі національної безпеки України	2	2	6
Тема 7. Державна прикордонна служба та Управління державної охорони в системі національної безпеки України		2	6
Тема 8. Інститут глави держави в системі безпекових структур України		2	6
Тема 9. РНБО як безпекова інституція України		4	8
ЗАГ.:	12	18	60

#### 6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Структура розподілу балів в межах аудиторно-самостійної роботи студентів:</p> <p>1) усні відповіді на семінарських заняттях – 70 балів;</p> <p>2) індивідуальна робота: підготовка та захист реферату з обраної теми– 15 балів;</p> <p>3) тестова контрольна робота – 15 балів</p> <p>Загальна кількість – 100 балів.</p> <p>Підсумковий контроль – залік.</p> <p>Сумарна кількість – 100 балів.</p>
Вимоги до письмових робіт	<p>Письмова контрольна робота є обов'язковою до виконання. Отримані студентом бали (максимум 15 балів) впливають на виставлення підсумкової оцінки. Письмова контрольна робота виконується виконується на останньому семінарському занятті. У випадку, якщо студент з якихось причин не написав контрольної роботи, він вважається таким, що не виконав повний обсяг навчального навантаження, передбаченого навчальним планом з даної дисципліни.</p> <p>Реферативна робота виконується у друкованому форматі на аркушах А – 4. Обсяг - 12-15 сторінок, шрифт-14, інтервал-1,5, поля: зліва, зверху, знизу – 20 мм, справа – 15 мм. Список літератури подавати наприкінці тексту за алфавітом. Посилання на використані джерела - в тексті в квадратних дужках, де перша цифра - позиція у списку літератури, а друга – номер сторінки, наприклад, [8, с. 12]. Структура написання реферату: вступна частина; аналіз використаної літератури по темі (2-3 абзаци); характеристика обраної теми та перспективність її дослідження; визначення основних параметрів викладу матеріалу; наведення ілюстрованого матеріалу, що підтверджує аргументаційну базу; висновки; список використаної літератури. У випадку глибокого розкриття проблеми з відображенням авторської позиції реферат оцінюється 5 балами; обґрунтоване розкриття теми – 4 бали; неповне розкриття теми 3 бали; високий рівень компілятивності – 2 бали; розкриття лише одного аспекту дослідженого предмету – 0 – 1 бал.</p> <p>Враховується також:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-складність обраної теми;</li> <li>-зміст, теоретичне узагальнення, обґрунтованість висновків;</li> <li>-кількість використаних джерел і літератури;</li> <li>-рівень знань з досліджуваної теми.</li> </ul>

Семінарські заняття	<p>Оцінювання знань студентів на семінарських заняттях проводиться за п'ятибальною шкалою:</p> <p><b>5 балів</b> студент отримує за вичерпну бездоганну відповідь із наведенням двох і більше прикладів на підтвердження теоретичного положення, яке розглядається.</p> <p><b>4 бали</b> – за повну відповідь із наведенням двох і більше прикладів проте з однією-двома змістовими неточностями.</p> <p><b>3 бали</b> – за неповну правильну відповідь, або таку, що містить ряд змістових неточностей чи невірно наведені приклади або їх відсутність.</p> <p><b>2 бали</b> – за часткову, з грубими недоліками відповідь, або за її неадекватність завданню чи відсутність взагалі.</p> <p>Пропонуються наступні форми роботи на семінарських заняттях: виступ, опонування, доповнення, участь у дискусії. При цьому враховуватимуться лише логічно обґрунтовані виступи, альтернативні тези, змістовні доповнення, що дійсно сприятимуть розгляду проблемних питань. Студент (-ка) повинен (-а) мати не менше трьох оцінок за семінарські заняття, що у підсумку визначають середній арифметичний бал і виставляються в журналі окремою графою (максимальна кількість балів за роботу на семінарських заняттях -70).</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Якісне виконання:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1) тематики семінарських занять. Для цього необхідно якісно готувати конспекти семінарських занять.</li> <li>2) індивідуальне завдання Виконання реферативного завдання передбачає якісну пошукову працю, творчий підхід до оформлення студентом (-кою) індивідуальної роботи.</li> <li>3) виконання контрольної роботи.</li> </ol> <p>Студент (-ка) допускається до підсумкового контролю (іспиту – екзамену) за умови відпрацювання усіх «заборгованостей» .</p>
Підсумковий контроль	Залікова контрольна робота
<b>7. Політика навчальної дисципліни</b>	
<p><b><u>Письмові роботи:</u></b></p> <p>Письмові роботи виконуються студентом самостійно у вигляді відповідей на тестові завдання. Пропонується чотири варіанти відповідей із зазначенням однієї правильної. Письмова робота виконується на останньому занятті.</p> <p><b><u>Академічна доброчесність:</u></b> Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв, планшету чи іншого мобільного пристрою під час опитування, виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до не зарахування результатів чи не складання тестування відповідно до Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. У випадку виявів недобропорядної поведінки, академічної недобропорядності(списування), викладач пропонує студентові (-ці) повторно виконати необхідний вид роботи. З поважних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись дистанційно за умови погодження із керівником курсу.</p> <p>.....</p> <p><b><u>Відвідування занять</u></b></p>	

Студент, який навчається за індивідуальним графіком виконує початковий план у строгій відповідності із затвердженими вимогами та термінами. Політика навчального курсу передбачає перездачу усіх невиконаних завдань у випадку пропущених занять без поважних причин. За умови відсутності студента (-ки) на заняттях або ж невчасного виконання завдань студенту пропонується у визначений викладачем день і час відпрацювати пропущені заняття.

**Неформальна освіта:** порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів з лінгвістики на платформах Coursera, Udemu, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

**Повторне вивчення дисципліни:** студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS або відраховується з навчального закладу.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>

## 8. Рекомендована література

1. Закон України «Про національну безпеку України».
- 1.2. Закон України «Про оборону України».
- 1.3. Закон України «Про організацію оборонного планування».
- 1.4. Закон України «Про правовий режим воєнного стану».
- 1.5. Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану».
- 1.6. Закон України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію».
- 1.7. Закон України «Про Раду національної безпеки і оборони України».
- 1.8. Закон України «Про демократичний цивільний контроль над Воєнною організацією і правоохоронними органами держави».
- 1.9. Закон України «Про Збройні сили України».
- 1.10. Закон України «Про реформування Збройних сил України».
- 1.11. Закон України «Про міжнародні договори України».
- 1.12. Закон України «Про внутрішні війська Міністерства внутрішніх справ України».
- 1.13. Закон України «Про Національну поліцію».
- 1.14. Закон України «Про загальну структуру і чисельність Міністерства внутрішніх справ України».
- 1.15. Закон України «Про боротьбу з тероризмом».
- 1.16. Закон України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей».
- 1.17. Закон України «Про військовий обов'язок і військову службу».
- 1.18. Закон України «Про правонаступництво України».
- 1.19. Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 1 березня 2014 року «Про невідкладні заходи щодо забезпечення національної безпеки, суверенітету і територіальної цілісності України».
- 1.20. Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року «Про Стратегію національної безпеки і оборони України».
- Указ Президента України від 24 вересня 2015 року N 555/2015 «Про затвердження рішення Ради національної безпеки і оборони України від 2 вересня 2015 року «Про нову редакцію Воєнної доктрини України».
- 1.22. Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 4 березня 2016 року «Про Концепцію розвитку сектору безпеки і оборони України».
- 1.23. Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 20 травня 2016 року «Про Стратегічний оборонний бюлетень України».
- 1.24. Воєнна Доктрина України
- 1.25. Стратегія Національної Безпеки України.
- 1.26. Стратегічний оборонний бюлетень України на період до 2015 року. – Київ: Аванпост-прім, 2013. – 122 с.

Основна

- 2.1. Основи воєнної безпеки держави: підруч. / Ю. В. Пунда, В. П. Грищенко, П. М. Грицай та ін. –

К.: НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2017. – 204 с. 28

2.2. Основи стратегії національної безпеки та оборони держави: підручник / О.П. Дузь – Крятченко, Ю.В. Пунда, В.П. Грищенко та ін.; 3 – е вид., переб. I доп. – К. : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2015. – 620 с.

2.3. Теоретичні основи загальних положень, підготовки і ведення оборонної операції оперативного угруповання військ (сил) / Київ – 2010 рік – Інв.2029-в.

2.4. Оперативні (бойові) можливості військ (сил) оперативного командування / Київ – 2016 рік – Інв.2088-в.

2.5. Наступальна (контрнаступальна) операція оперативного командування / Київ – 2016 рік. Інв.2089-в.

2.6. Оперативне розгортання військ (сил) оперативного угруповання військ (ОК) – 2010 рік. Інв. 2090-в

2.7. Золотов В.П. Райони ведення бойових дій. –Х.: Видавництво НАПВУ. 2000. – 86с.

2.8. Основи підготовки і ведення операцій ЗС України. ч. II. – К.: 1995. – 423 с.

2.9. Радецький В. Г., Дузь-Крятченко О.П., Воробйов В.М. Основи стратегії національної безпеки та оборони держави. Підручник. – Київ: видання НУОУ, 2009 – 596 с.

2.10. Бринцев В. В. Державне управління: питання теорії і практики у воєнній сфері в Україні: навч. посіб. – К.: НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2017. – 176 с.

2.11. Призначення, завдання, навчальна організаційно-штатна структура та бойові можливості омбр основних сил оборони і корпусу швидкого реагування. Навчальний посібник. – Київ: видання НАО, 2002.– 104 с. Інв. 1763 - в

#### **Ресурси курсу**

Інформація про курс розміщена на сайті дистанційного навчання Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

<https://d-learn.pnu.edu.ua/>

Викладач: *Москалюк М. Ф., доцент кафедри політології*